

EUROOPA KOMISJON

Brüssel, 25.10.2011
KOM(2011) 681 lõplik

**KOMISJONI TEATIS EUROOPA PARLAMENDILE, NÕUKOGULE, EUROOPA
MAJANDUS- JA SOTSIAALKOMITEELE NING REGIOONIDE KOMITEELE**

ELi uuendatud strateegia aastateks 2011–2014 ettevõtja sotsiaalse vastutuse valdkonnas

SISUKORD

1.	Sissejuhatus.....	4
1.1.	Ettevõtja sotsiaalse vastutusega tegelemine on oluline nii ettevõtjate.....	4
1.2.	... kui ka ühiskonna kui terviku jaoks.....	4
1.3.	Miks esitab komisjon uue strateegia just praegu?.....	5
2.	Milline on olnud euroopa poliitika mõju ettevõtja sotsiaalse vastutuse arengule?.....	5
3.	Kaasaegne arusaam ettevõtja sotsiaalsest vastutusest.....	7
3.1.	Uus mõiste.....	7
3.2.	Rahvusvaheliselt tunnustatud põhimõtted ja suunised.....	8
3.3.	Ettevõtja sotsiaalse vastutuse mitmemõõtmelisus	8
3.4.	Riigiasutuste ja teiste huvirühmade roll.....	8
3.5.	Ettevõtja sotsiaalne vastutus ja sotsiaalse ettevõtluse algatus.....	9
3.6.	Ettevõtja sotsiaalne vastutus ja sotsiaaldialog.....	9
4.	Tegevuskava aastateks 2011—2014	9
4.1.	Ettevõtja sotsiaalse vastutuse nähtavamaks muutmine ja hea tava levitamine	9
4.2.	Ettevõtluse usaldusväarsuse parandamine ja jälgimine	10
4.3.	Ise- ja kaasregulatsiooni täiustamine	11
4.4.	Ettevõtja sotsiaalse vastutuse suurem tunnustamine turul	11
4.4.1.	Tarbimine	11
4.4.2.	Riigihanked	12
4.4.3.	Investeerimine	12
4.5.	Täiustada sotsiaalse ja keskkonna-alase teabe avalikustamise tavasid ettevõtetes....	13
4.6.	Ettevõtja sotsiaalse vastutuse põhimõtte lõimimine hariduse, koolituse ja teadusuuringute valdkonda.....	13
4.7.	Riikliku ja piirkondliku strateegia tähtsustamine ettevõtja sotsiaalse vastutuse põhimõtte rakendamisel	14
4.8.	Ettevõtja sotsiaalse vastutuse põhimõtte suhtes Euroopas ja mujal maailmas väljatöötatud lähenemisviiside parem kooskõlastamine	14
4.8.1.	Keskendumine rahvusvaheliselt tunnustatud põhimõtetele ja suunistele	14
4.8.2.	ÜRO äritegevuse ja inimõiguste juhtpõhimõtete rakendamine	15

4.8.3.	Ettevõtja sotsiaalse vastutuse põhimõtte esiletõstmine suhetes teiste riikide ja piirkondadega	16
5.	Kokkuvõte	17

1. SISSEJUHATUS

Euroopa Komisjon on ettevõtja sotsiaalsel vastutust varem määratlenud kui „põhimõtet, mille kohaselt ettevõtjad lõimivad sotsiaal- ja keskkonnaküsimused vabatahtlikult oma äritegevusse ja suhetesse huvirühmadega”¹.

Ettevõtja sotsiaalne vastutus on seotud ettevõtjate sellise tegevusega, mis ei piirdu vaid õiguslike kohustustega ühiskonna ja keskkonna suhtes. Teatavad reguleerivad meetmed loovad keskkonna, mis muudab sotsiaalse vastutuse vabatahtliku kandmise ettevõtjate jaoks kutsuvamaks.

1.1. Ettevõtja sotsiaalse vastutusega tegelemine on oluline nii ettevõtjate...

Strateegiline lähenemine ettevõtja sotsiaalsele vastutusele on ettevõtjate konkurentsivõimet silmas pidades aina olulisem. See võib osutada kasulikuks riskijuhtimise, kulude kokkuhoiu, kapitalile juurdepääsu, kliendisuhete, personalijuhtimise ja innovatsioonivõime seisukohast².

Ettevõtja sotsiaalne vastutus eeldab nii sisemiste kui ka väliste huvirühmade osavõttu ning võimaldab ettevõtjatel seetõttu kiiresti muutuvaid ühiskondlikke ootusi ja tegutsemiskeskonda paremini ette näha ja ära kasutada. Sellepärast võib ettevõtja sotsiaalne vastutus suunata uute turgude arengut ja luua võimalusi majanduskasvuks.

Sotsiaalset vastutust omaks võttes saavad ettevõtjad luua töötajate, tarbijate ja kodanikega pikaajalised usaldussuhted, millel põhinevad säästvad ärimudelid. Suurem usaldus aitab omakorda tekitada soodsa keskkonna ettevõtjate uuendustegevuse ja kasvu jaoks.

1.2. ... kui ka ühiskonna kui terviku jaoks

Ettevõtja sotsiaalse vastutuse kaudu saavad ettevõtjad suurel määral kaasa aidata Euroopa Liidu asutamislepingus sätestatud säästva arengu ja kõrge konkurentsivõimega sotsiaalse turumajanduse eesmärgi saavutamisele. Ettevõtja sotsiaalne vastutus toetab Euroopa 2020. aasta strateegia aruka, jätkusuutliku ja kaasava majanduskasvu eesmärkide, sealhulgas 75 %lise tööhõive eesmärgi saavutamist³. Vastutustundlik ettevõtlikus on eriti oluline juhul, kui erasektori ettevõtjad osutavad avalikke teenuseid. Ettevõtte sotsiaalse vastutuse hulka kuulub ka osalemine majanduskriisi sotsiaalsete tagajärgede, sealhulgas töökohtade kadumise, mõju leevendamises. Ettevõtja sotsiaalne vastutus pakub välja väärtushinnangute kogumi, millele saab rajada ühtsema ühiskonna ning millel põhineb üleminek säästvale majandussüsteemile.

¹ KOM(2001)366

² Euroopa konkurentsivõime aruanne 2008 (KOM(2008)774) ning lisatud talituste töödokument SEK(2008)2853

³ Mitmes Euroopa 2020. aasta juhtalgatuses viidatakse ettevõtete sotsiaalsele vastutusele: üleilmastumise ajastu terviklikus tööstuspoliitikas KOM(2010)614, vaesuse ja sotsiaalse tõrjutuse vastu võitlemise Euroopa tegevusprogrammis KOM(2010)758, uute oskuste ja töökohtade tegevuskavas KOM(2010)682, noorte liikuvuse algatuses KOM(2010)477 ning ühtse turu aktis KOM(2011)206. Lisaks on juhtalgatuse „Innovatiivne liit” KOM(2010)546) eesmärgiks edendada ettevõtjate suutlikkust lahendada sotsiaalseid probleeme innovatsiooni abil ning ettevõtjate panus on esmatähtis ka juhtalgatuse „Ressursitõhus Euroopa” KOM(2011)21 ja KOM(2011)571 eesmärkide saavutamisel.

1.3. Miks esitab komisjon uue strateegia just praegu?

Nii nõukogu kui ka Euroopa Parlament on kutsunud komisjoni üles ettevõtja sotsiaalse vastutuse poliitikat edasi arendama⁴. Euroopa 2020. aasta strateegias võttis komisjon kohustuse uuendada ELi strateegiat, millega edendatakse ettevõtja sotsiaalset vastutust. Komisjon ütles 2010. aasta teatises tööstuspoliitika kohta, et planeerib uue õigusakti ettepanekut ettevõtja sotsiaalse vastutuse kohta⁵. Ühtse turu aktis märkis komisjon, et võtab vastu uue teatise ettevõtja sotsiaalse vastutuse kohta 2011. aasta lõpuks⁶.

Majanduskriis ja selle sotsiaalsed tagajärjed on tarbijate usaldust ja ettevõtluse usaldusväärset teataval määral kahjustanud. Nende tõttu on avalikkuse tähelepanu suunatud ettevõtjate tegevuse sotsiaalsele ja eetilisele küljele. Ettevõtjate sotsiaalse vastutuse edendamiseks nüüd uusi jõupingutusi tehes püüab komisjon luua soodsaid tingimusi jätkusuutlikuks majanduskasvuks, vastutustundlikuks ettevõtluseks ja töökohtade loomiseks keskmises ja pikas perspektiivis.

2. MILLINE ON OLNUD EUROOPA POLIITIKA MÕJU ETTEVÕTJA SOTSIAALSE VASTUTUSE ARENGULE?

Komisjon on olnud teerajaja riikliku poliitika arendamises, mille abil edendatakse ettevõtjate sotsiaalset vastutust juba 2001. aasta rohelises raamatus⁷ ning ettevõtja sotsiaalset vastutust käsitleva Euroopa huvirühmi ühendava foorumi loomises. 2006. aastal avaldas komisjon uue poliitikadokumendi, mille keskse osa moodustas tugev toetus ettevõtjate eestvedamisel loodud algatusele „Euroopa ettevõtjate sotsiaalse vastutuse liit” (*European Alliance for CSR*)⁸. Poliitika raames määrati kindlaks ka kaheksa prioriteetset ELi tegevusvaldkonda: teadlikkuse tõstmine ja parimate tavade vahetus; mitut huvirühma hõlmavate algatuste toetamine; koostöö liikmesriikidega; läbipaistvus ja tarbijate teavitamine; teadusuuringud; haridus; väikesed ja keskmise suurusega ettevõtjad ning ettevõtja sotsiaalse vastutuse rahvusvaheline mõõde.

See poliitika on aidanud kaasa ettevõtja sotsiaalse vastutuse valdkonna arengule. Edusammud on muu hulgas järgmised:

- ÜRO ülemaailmse kokkuleppe (*Global Compact*) ettevõtja sotsiaalse vastutuse kümne põhimõttega ühinenud ELi ettevõtjate arv on tõusnud 600lt 2006. aastal rohkem kui 1900ni 2011. aastal.
- keskkonnajuhtimis- ja auditeerimissüsteemi (EMAS) kohaselt registreeritud tegevuskohtadega organisatsioonide arv on tõusnud 3300-lt 2006. aastal rohkem kui 4600-ni 2011. aastal⁹.

⁴ Keskkonnanõukogu 5. detsembril 2008, keskkonnanõukogu 20. detsembril 2010, välisasjade nõukogu 14. juunil 2010, Euroopa Parlamendi resolutsioon 13. märtsil 2007 (P6_TA(2007)0062), Euroopa Parlamendi resolutsioon 8. juunil 2011 P7_TA(2011)0260.

⁵ Üleilmastumise ajastu terviklik tööstuspoliitika KOM(2010)614

⁶ KOM(2011)206

⁷ KOM(2001)366

⁸ KOM(2006)136

⁹ Nendest organisatsioonidest moodustavad ettevõtted hinnanguliselt 80 %.

- nende ELi ettevõtete arv, kes on alla kirjutanud hargmaiste äriühingute kollektiivlepingutele ülemaailmsete või Euroopa töötajate esindusorganisatsioonidega (piiriüleste ettevõtjate kollektiivlepingutele, ingl. k. *Transnational Company Agreements*) näiteks töönormide kohta, tõusis 79lt 2006. aastal rohkem kui 140ni 2011. aastal.
- Euroopa ettevõtjate algatus *Business Social Compliance Initiative*, mille eesmärk on parandada töötingimusi ettevõtjate tarneahelates, on suurendanud liikmete arvu 69lt 2007. aastal rohkem kui 700ni 2011. aastal.
- globaalse aruandlusalgatuse (GRI) suuniste kohaselt säästva arengu aruanded avaldanud Euroopa ettevõtjate arv tõusis 270lt 2006. aastal rohkem kui 850ni 2011. aastal.

Euroopa ettevõtjate sotsiaalse vastutuse liidu kaudu töötasid juhtivad ettevõtted välja mitmesugused praktilised vahendid põhiküsimuste lahendamiseks¹⁰. Ligikaudu 180 ettevõtet väljendas oma toetust Euroopa ettevõtjate sotsiaalse vastutuse liidule. Ka riikide tööandjate liidud toetasid sotsiaalse vastutuse liitu ja rakendasid ettevõtja sotsiaalse vastutuse edendamiseks mitmeid meetmeid.

Edusammudest hoolimata ootavad lahendamist veel mõningad olulised probleemid. Paljud ELi äriühingud ei ole sotsiaal- ja keskkonnaküsimusi veel täielikult oma tegevusse ja kesksesse strateegiasse integreerinud. Väikest osa Euroopa ettevõtjatest süüdistatakse endiselt inimõiguste ja tööõiguse põhireeglite rikkumises. Vaid 15 ELi 27st liikmesriigist on kehtestanud riiklikud poliitikaraamistikud ettevõtjate sotsiaalse vastutuse edendamiseks¹¹.

Komisjon on kindlaks teinud terve rea tegureid, mis aitavad kaasa ettevõtja sotsiaalse vastutuse poliitika mõju edasisele suurendamisele, näiteks:

- vajadus mitmeid huvirühmi kaasava tasakaalustatud lähenemisviisi järele, mis võtaks arvesse ettevõtjate, ettevõtlusväliste huvirühmade ja liikmesriikide vaatenurki;
- vajadus arusaadavama selgituse järele, mida ettevõtjatelt oodatakse ning vajadus ühtlustada ELi ettevõtja sotsiaalse vastutuse mõiste uute ja ajakohastatud rahvusvaheliste põhimõtete ja suunistega;
- vajadus julgustada turgusid vastutustundlikku ettevõtlust hindama, sealhulgas investeerimispoliitika ja riigihangete kaudu;
- vajadus võtta arvesse ise- ja kaasreguleerimise süsteeme – ettevõtjate jaoks olulisi meetmeid, mille abil nad sotsiaalse vastutusega seotud kohustusi täita püüavad;
- vajadus käsitleda ettevõtjate tegevuse läbipaistvust sotsiaalsete ja keskkonnavalaste küsimuste lahendamisel kõikide huvirühmade, sealhulgas ettevõtjate endi vaatenurgast;

¹⁰ Näiteks: sooline võrdõiguslikkus, tarneahela haldamine ja ettevõtjate mitterahalisi tulemusi käsitleva dialoogi tõhustamine investoritega. Vt www.csreurope.org/pages/en/toolbox.html

¹¹ „Corporate Social Responsibility: National Public Policies in the EU”, Euroopa Komisjon, 2011

- vajadus pöörata rohkem tähelepanu inimõigustele, millest on saanud ettevõtja sotsiaalse vastutuse varasemast märkimisväärselt olulisem aspekt;
- vajadus teadvustada, millist rolli mängib täiendav reguleerimine sellise keskkonna loomisel, mis muudab sotsiaalse vastutuse vabatahtliku kandmise ettevõtjate jaoks kutsuvamaks.

Teatise ülejäänud osas on esitatud kaasaegne arusaam ettevõtja sotsiaalsest vastutusest, sealhulgas ajakohastatud mõiste ja uus tegevuskava. Seda tehes on lähtutud 2006. aasta poliitikast, kuid lisatud on ka olulisi uusi elemente, mille abil on võimalik poliitika mõju veelgi suurendada. Teatises püütakse kinnitada ELi ülemaailmset mõju selles valdkonnas, mis võimaldab ELil teiste piirkondade ja riikidega suheldes paremini edendada oma huve ja väärtushinnanguid. Samuti aidatakse teatisega ELi liikmesriikide poliitikat juhtida ja koordineerida ning seeläbi vähendada lähenemisviiside lahknemise riski, mis võib põhjustada mitmes liikmesriigis tegutsevatele ettevõtjatele lisakulude tekkimist.

3. KAASAEGNE ARUSAAM ETTEVÕTJA SOTSIAALSEST VASTUTUSEST

3.1. Uus mõiste

Komisjon esitab ettevõtja sotsiaalse vastutuse uue mõiste – see on „ettevõtja vastutus tema tegevusega ühiskonnale avalduva mõju eest”. Selle vastutuse kandmise eelduseks on kohaldatavate õigusaktide ning sotsiaalpartnerite vaheliste kollektiivlepingute austamine. Et sotsiaalset vastutust täielikult kanda, peaksid ettevõtjad panema paika, kuidas lõimida sotsiaalseid, keskkonnavalaseid, eetilisi, inimõiguste ja tarbijakaitse alaseid aspekte oma majandustegevusse ja kesksesse strateegiasse tihedas koostöös huvirühmadega ning pidades silmas:

- ühiseväärtuse loomise maksimeerimist omanike/aktsionäride ning muude huvirühmade ja ühiskonna kui terviku jaoks;
- võimaliku kahjuliku mõju tuvastamist, ärahoidmist ja leevendamist.

Selle protsessi keerukus sõltub mitmest tegurist, näiteks ettevõtte suuruselt ja selle tegevuse laadist. Enamiku väikeste ja keskmise suurusega ettevõtjate, eriti mikroettevõtjate puhul on ettevõtja sotsiaalse vastutuse protsess tõenäoliselt ka tulevikus mitteametlik ja intuiitiivne.

Ühiseväärtuse loomise maksimeerimise eesmärgi saavutamiseks julgustatakse ettevõtjaid kasutama pikaajalist, strateegilist lähenemisviisi ettevõtja sotsiaalsele vastutusele ja leidma võimalusi, kuidas arendada uuenduslikke tooteid, teenuseid ja ärimudeleid, mis annavad ühiskondlikku heaollu oma panuse ning loovad kõrgemat kvaliteeti ja tootlikke töökohti.

Võimaliku kahjuliku mõju tuvastamiseks, ärahoidmiseks ja leevendamiseks julgustatakse suuri ettevõtteid ja selliseid ettevõtteid, kelle puhul esineb eriti suur oht sellise mõju tekkeks, viima läbi riskipõhise hoolduskohustuse auditid, sealhulgas ka nende tarneahelates.

Teatavat tüüpi ettevõtete, näiteks ühistute, vastastikuste ühingute ja pereettevõtete omandi- ja juhtimisstruktuurid võivad vastutustundlikku ettevõtlust eriliselt soodustada.

3.2. Rahvusvaheliselt tunnustatud põhimõtted ja suunised

Ettevõtjatele, kes soovivad sotsiaalset vastutust kanda ametliku lähenemisviisi abil (eelkõige suured ettevõtted), antakse rahvusvaheliselt tunnustatud põhimõtete ja suuniste kaudu autoriteetsed juhised; täpsemalt on need hiljuti ajakohastatud OECD juhised rahvusvahelistele ettevõtetele, ÜRO ülemaailmse kokkuleppe kümme põhimõtet, sotsiaalse vastutuse ISO 26000 näidisstandard, ILO kolmepoolne deklaratsioon rahvusvaheliste ettevõtete ja sotsiaalpoliitika kohta ning ÜRO äritegevuse ja inimõiguste juhtpõhimõtted. See rahvusvaheliselt tunnustatud põhimõtete ja suuniste põhikogum esindab arenevat ja hiljuti tugevdatud ettevõtja sotsiaalse vastutuse ülemaailmset raamistikku. Ettevõtja sotsiaalse vastutuse Euroopa poliitika tuleks kõnealuse raamistikuga täielikku vastavusse viia.

3.3. Ettevõtja sotsiaalse vastutuse mitmemõõtmelisus

Eelnimetatud põhimõtete ja suuniste kohaselt hõlmab ettevõtja sotsiaalne vastutus vähemalt inimõigusi, töötavasid (näiteks koolitust, mitmekesisust, soolist võrdõiguslikkust ning töötajate tervishoidu ja heaolu), keskkonnaküsimusi (näiteks bioloogilist mitmekesisust, kliimamuutusi, ressursitõhusust, elutsükli hindamist ja saastatuse vältimist) ning altkäemaksu andmise ja korruptsiooni vastu võitlemist. Kogukondade kaasamine ja arendamine, puuetega inimeste integreerimine ning tarbijate huvid, sealhulgas isikuandmete kaitse, kuuluvad samuti ettevõtja sotsiaalse vastutuse hulka. Sotsiaalse ja keskkonnaalase vastutuse edendamist tarneahela kaudu ning mitterahalise teabe avalikustamist peetakse olulisteks valdkondadevahelisteks küsimusteks. Komisjon on vastu võtnud ELi poliitikat ja vabatahtlikku tegevust käsitleva teatise, milles kinnitab, et töötajate vabatahtlik tegevus on ettevõtja sotsiaalse vastutuse väljendus¹².

Lisaks edendab komisjon riikidevahelistes suhetes hea maksuhaldustava kolme põhimõtet, mis on läbipaistvus, teabevahetus ja õiglane maksukonkurents. Ettevõtjaid innustatakse vajadusel tegema tööd ka nende põhimõtete rakendamise nimel.

3.4. Riigiasutuste ja teiste huvirühmade roll

Ettevõtja sotsiaalse vastutuse arendamist peaksid eest vedama ettevõtjad ise. Riigiasutuste roll peaks olema toetav ning avalduma vabatahtlike poliitikameetmete ja vajadusel täiendava reguleerimise aruka ühendamise kaudu; näiteks võiksid riigiasutused edendada läbipaistvust, luua vastutustundliku ettevõtluse jaoks turustiimuleid ning tagada ühisvastutuse võtmine.

Ettevõtjatele tuleb võimaldada piisav paindlikkus selleks, et nad saaksid teha uuendusi ja töötada välja endale sobiva lähenemisviisi sotsiaalsele vastutusele. Mitmed ettevõtjad hindavad siiski selliseid põhimõtteid ja suuniseid, mida toetavad riigiasutused, et kontrollida enda tegevuspõhimõtteid ja tulemusi ning edendada võrdsemate tegutsemistingimuste loomist.

Ametiühingud ja kodanikuühiskonna organisatsioonid sõnastavad probleemid, avaldavad survet olukorra parandamiseks ning saavad ettevõtjatega lahenduste leidmiseks konstruktiivset koostööd teha. Tarbijatel ja investoritel on võimalik luua sotsiaalselt vastutustundlikele ettevõtjatele soodsamad turutingimused tarbimis- ja investeerimisotsuste

¹² „ELi poliitikat ja vabatahtlikku tegevust käsitlev teatis: piiriülese vabatahtliku tegevuse tunnustamine ja edendamine ELis” KOM(2011)568.

langetamise kaudu. Meedia saab tõsta teadlikkust nii ettevõtjate tegevuse positiivse kui ka negatiivse mõju suhtes. Riigiasutused ja muud huvirühmad peaksid sotsiaalse vastutuse osas eeskju näitama, sealhulgas oma suhetes ettevõtjatega.

3.5. Ettevõtja sotsiaalne vastutus ja sotsiaalse ettevõtluse algatus

Ettevõtja sotsiaalset vastutust võivad kanda kõik ettevõtjad. Käesolev teatis võetakse vastu koos seda täiendava, kuid eraldiseisva sotsiaalse ettevõtluse algatusega, millega toetatakse teatavat tüüpi ettevõtteid – nimelt neid, mille tegevuse põhieesmärk on selgelt sotsiaalne ja/või keskkonnavalne, mis taasinvesteeringud kasumi selle eesmärgi saavutamisesse ning mille sisestruktuur kajastab ühiskondlikke eesmärke¹³. Sotsiaalse ettevõtluse algatus tegeleb sotsiaalse ettevõtluse ja innovatsiooni edukaks toimimiseks ja Euroopa sotsiaalsesse turumajandusse panustamiseks vajaliku keskkonna loomisega.

3.6. Ettevõtja sotsiaalne vastutus ja sotsiaaldialoog

Viimastel aastatel on mitmed valdkondlikud sotsiaaldialoogi komiteed edendanud head tava ja kindlaks määranud suunised ettevõtja sotsiaalse vastutuse valdkonnas¹⁴. Komisjon toetab selliseid algatusi ja tunnustab, et ettevõtja sotsiaalne vastutus aitab kaasa sotsiaalse dialoogi tekkimisele ning täiendab seda. Uuenduslik ja tõhus ettevõtja sotsiaalse vastutuse poliitika on välja töötatud ka piiriüleste ettevõtjate kollektiivlepingute abil, mis on sõlmitud ettevõtjate ja ülemaailmsete või Euroopa töötajate organisatsioonide vahel¹⁵. EL toetab aktiivselt piiriüleste ettevõtjate kollektiivlepinguid ja on loomas selliste lepingute otsimootoriga andmebaasi.

4. TEGEVUSKAVA AASTATEKS 2011—2014

Tegevuskava hõlmab kohustusi, mida komisjon endale võtab, ning samas ka soovitusi ettevõtjatele, liikmesriikidele ja teistele sidusrühmadele. Tegevuskava rakendamisel võtab komisjon alati arvesse VKEde iseärasusi, eelkõige nende piiratud ressursse ja väldib asjatu halduskoormuse tekitamist.

4.1. Ettevõtja sotsiaalse vastutuse nähtavamaks muutmine ja hea tava levitamine

Tunnustades avalikult seda tööd, mida ettevõtjad on sotsiaalse vastutuse vallas teinud, saab EL aidata kaasa hea tava levitamisele, edendada üksteiselt õppimist ja ergutada suuremat hulka ettevõtjaid töötama välja neile sobivad strateegilised lähenemisviisid ettevõtja sotsiaalsele vastutusele. Eri liikmesriikide algatuste põhjal omandatud kogemustest lähtuvalt toetab komisjon VKEde vahendusorganisatsioonide suutlikkuse suurendamist, et parandada ettevõtja sotsiaalse vastutuse alase teabe kvaliteeti ja kättesaadavust väikestele ja keskmise suurusega ettevõtjatele.

¹³ KOM(2011)682

¹⁴ „Töösuhted Euroopas 2010. aastal”, peatükk 6.3.4, Euroopa Komisjon, tööhõive, sotsiaalküsimuste ja sotsiaalse kaasatuse peadirektoraat, 2011.

¹⁵ „Riikidevaheliste ettevõtete lepingute roll kasvava rahvusvahelise integratsiooni kontekstis” KOM(2008) 419 lõplik.

Komisjon on käivitanud mitmesuguseid programme selleks, et teha ettevõtjate ja muude huvirühmadega koostööd oluliste sotsiaalsete ja keskkonnaalaste küsimuste lahendamiseks¹⁶. Edasine ühistegevus ettevõtjate ja muude huvirühmadega on oluline Euroopa 2020. aasta strateegia õnnestumiseks. Seetõttu edendab komisjon dialoogi ettevõtjate ja muude huvirühmadega näiteks tööalase konkurentsivõime, demograafiliste muutuste ja aktiivsena vananemise¹⁷ ning töökohaga seotud küsimuste (sealhulgas kultuuridevahelise erinevuse, soolise võrdõiguslikkuse, hariduse ja koolituse ning töötajate tervise ja heaolu) teemadel. Komisjon keskendub eelkõige valdkondlikule lähenemisele ja vastutustundliku ettevõtluse levitamisele tarneahela kaudu.

Euroopa ettevõtjate ühenduse *CSR Europe* algatus *Enterprise 2020* on näide ettevõtjate sotsiaalse vastutusega seotud ärijuhtimisest, mis on eriti asjakohane ELi poliitilisi eesmärgesid silmas pidades. Komisjon aitab algatuse esimesed tulemused läbi vaadata 2012. aasta lõpuks ning määratleda järgmised sammud.

Komisjon kavatses:

1. luua 2013. aastal ettevõtja sotsiaalset vastutust käsitlevad huvirühmade platvormid mitmes asjaomases tööstussektoris, et ettevõtjad, nende töötajad ja muud sidusrühmad võtaksid avalikult kohustusi ettevõtja sotsiaalse vastutusega seotud küsimustes, mis on antud sektoris olulised, ja jälgiksid ühiselt edusamme.
2. käivitada alates 2012. aastast ettevõtjate ja muude sidusrühmade vaheliste partnerluste tunnustamise Euroopa kava ettevõtja sotsiaalse vastutuse valdkonnas.

4.2. Ettevõtluse usaldusväärse parandamine ja jälgimine

Nagu kõik organisatsioonid, sealhulgas valitsused ja ka EL ise, peavad ettevõtjad olema kodanike jaoks usaldusväärsed. Euroopa äriühingud peaksid püüdlema selle poole, et nad kuuluksid ühiskonna kõige usaldusväärsemate organisatsioonide hulka. Kodanike ootuste ja nende arusaama vahel reaalsest ärikäitumisest on sageli suur lõhe. See tuleneb osaliselt mõningate ettevõtjate vastutustundetust käitumisest ning samas ka juhtumitest, kus ettevõtjad on esitanud oma keskkonnaalaseid või ühiskondlikke saavutusi liialdatuna. Vahel põhjustab usaldamatust ettevõtjate ebapiisav arusaam kiirelt muutuvatest ühiskondlikest ootustest ning samas ka kodanike puudulik teave ettevõtjate saavutuste ja piirangute kohta nende tegutsemisvaldkonnas.

Komisjon kavatses:

3. tegeleda toodete keskkonnamõjudega seotud eksitava turundamise küsimusega (nn „rohepesu”) ebaausate kaubandustavade direktiivi¹⁸ kohaldamise aruande koostamise raames (ette nähtud 2012. aastaks) ning kaaluda vajadust võimalike erimeetmete kehtestamise järele selles küsimuses;

¹⁶ Näiteks: jätkusuutlikkust käsitlev jaemüügifoorum; tervisliku toitumise, kehalise aktiivsuse ja tervisealane ELi tegevusprogramm; ettevõtluse ja bioloogilise mitmekesisuse kampaania; sotsiaalse vastutuse protsess ravimitööstuses; Euroopa toidu ja säästliku tootmise ümarlaud; ettevõtjate ja ülikoolide foorum; reklaami ümarlaud ning vaimse tervise ja heaolu Euroopa pakt.

¹⁷ 2012. aasta on Euroopa aktiivsena vananemise aasta.

¹⁸ Direktiiv 2005/29/EÜ

4. algatada avalik arutelu ettevõtluse rolli ja võimaluste kohta 21. sajandil, milles osaleksid kodanikud, ettevõtjad ja muud sidusrühmad; arutelu eesmärk on edendada ühiseid arusaamu ja ootusi ning viia läbi perioodilisi uuringuid kodanike usalduse kohta ettevõtjate vastu ja ettevõtja sotsiaalse vastutuse suhtes omandatud hoiakute kohta.

4.3. Ise- ja kaasregulatsiooni täiustamine

Ettevõtjad osalevad sageli ise- või kaasregulatsiooniga protsessides, näiteks koostades asjaomasele sektorile omaseid sotsiaalküsimusi hõlmavaid tegevusjuhiseid. Kui selliseid protsesse kavandatakse nõuetekohaselt, võivad need leida huvirühmade toetuse ja osutada tõhusaks vastutustundliku ettevõtluse tagamise vahendiks. Ise- ja kaasregulatsiooni tunnustatakse ELis kui parema õigusliku reguleerimise tegevuskava osa¹⁹.

Kogemused näitavad, et ise- ja kaasregulatsioon toimivad kõige tõhusamalt, kui: need põhinevad probleemide eelneval avatud analüüsil, millesse on kaasatud kõik asjaomased huvirühmad, ning mis toimub avaliku sektori asutuste, nagu Euroopa Komisjon, osavõtul või korraldusel; järgmises etapis võtavad asjaomased huvirühmad konkreetsed kohustused ning lepivad kokku tulemusnäitajates; kehtestatakse objektiivne järelevalvemehhanism ning nähakse ette tulemuste analüüs ja võetud kohustuste läbivaatamine; nähakse ette tõhus vastutusmehhanism kohustuste eiramist käsitlevate kaebustega tegelemiseks.

Komisjon kavatses:

5. algatada 2012. aastal ettevõtjate ja muude huvirühmadega osavõtul protsessi head tava sisaldava tegevusjuhendi väljatöötamiseks ise- ja kaasregulatsiooni valdkonnas, mis peaks tõhustama ettevõtja ühiskondliku vastutuse põhimõtte rakendamist.

4.4. Ettevõtja sotsiaalse vastutuse suurem tunnustamine turul

Ettevõtja sotsiaalse vastutuse põhimõtte positiivset mõju konkurentsivõimele tunnustatakse järjest enam, kuid ettevõtjaid häirib siiski olukord, kus sotsiaalse vastutustundega tegutsemine ei pruugi anda kõige paremat finantstulemust, vähemalt mitte lühikeses perspektiivis. EL peaks leidma hoovad ettevõtjatele tugevamate turustiimulite loomiseks sotsiaalse vastutuse põhimõtte rakendamiseks tarbimise, riigihangete ja investeringute valdkonnas.

4.4.1. Tarbimine

Tarbijate huvi ettevõtja sotsiaalse vastutusega seotud küsimuste vastu on viimastel aastatel kasvanud, kuid suureks takistuseks on jäänud sellised asjaolud nagu vähene teadlikkus, vajadus maksta vahel kõrgemat hinda, puudulik juurdepääs põhjendatud valikuid võimaldavale teabele. Mõned ettevõtjad on võtnud juhtrolli ja aitavad tarbijatel teha järjekindlaimaid valikuid. Säästva tarbimise ja tootmise tegevuskava läbivaatamine võib olla hea võimalus töötada välja uusi meetmeid vastutustundlikuma tarbimise edendamiseks.

¹⁹ Vt paremat õigusloomet käsitlevat institutsioonidevahelist kokkulepet 2003/K 321/01 ja komisjoni teatist „Parem õiguslik reguleerimine majanduskasvu edendamiseks ja töökohtade loomiseks Euroopa liidus”KOM(2005)97.

4.4.2. Riigihanked

Komisjoni soovituslik eesmärk oli, et 2010. aastaks järgiks 50 % kõigist ELis toimuvatest riigihangetest kokkulepitud keskkonnakriteeriume. 2011. aastal avaldas komisjon juhise sotsiaalselt vastutustundlike riigihangete kohta, milles selgitati, kuidas ELi õigusraamistikku järgides sotsiaalseid kaalutlusi riigihangetesse kaasata²⁰. Sotsiaalselt vastutustundlike riigihangete korraldamisel saavad riigiasutused positiivse toimimisviisi abil aidata alaesindatud ettevõtetel, nagu väikesed ja keskmise suurusega ettevõtjad, pääseda riigihangete turule.

Liikmesriigid ja avaliku sektori asutused kõigil tasanditel on oodatud täiel määral kasutama võimalusi, mida pakub praegune riigihangete korraldamise õigusraamistik. Keskkonna- ja sotsiaalsete kriteeriumite kaasamine riigihangetesse peab toimuma eelkõige sellisel viisil, et ei diskrimineeritaks VKEsid ning järgitaks asutamislepingus sätestatud mittediskrimineerimise, võrdse kohtlemise ja läbipaistvuse põhimõtteid.

Komisjon kavatseb:

6. tagada sotsiaalsete ja keskkonnakaalutluste tõhusam kaasamine riigihangetesse, tehes seda 2011. aastal toimuva riigihankedirektiivide läbivaatamise raames ilma hankijate või ettevõtjate halduskoormust suurendamata ning taganemata põhimõttest, et leping sõlmitakse majanduslikult soodsaima pakkumuse teinud ettevõtjaga.

4.4.3. Investeeringud

Finantskriisi leevendamiseks teeb komisjon mitmeid õigusloome alaseid ettepanekuid, et tagada finantssüsteemi vastutustundlikum ja läbipaistvam toimimine. Investorid saavad mittefinantsteavet parajal määral arvesse võttes kaasa aidata kapitali tõhusamale paigutamisele ja seega saavutada paremaid tulemusi pikema perspektiiviga investeeringute osas. Komisjon toetab meetmeid, mis arendavad investorite suutlikkust võtta investeeringuotsuste tegemisel arvesse ka mittefinantsteavet. Sellega seoses kutsub komisjon ettevõtjaid üles avalikustama hea maksuhaldustava rakendamise seotud teavet.

Euroopa varahaldurid ja omanikud, eriti pensionifondid, on oodatud oma töös juhinduma ÜRO vastutustundlike investeeringute põhimõtetest. Riigiasutustel on eriline vastutus sotsiaalse vastutuse propageerimisel ettevõtetes, mille omanikud nad on või millesse nad investeerivad.

Komisjon kavatseb:

7. kaaluda nõuet, et kõik investeeringufondid ja finantseerimisasutused teataksid oma klientidele (kodanikele, ettevõtjatele, avaliku sektori asutustele, jne), milliseid eetilisi või vastutustundlikke kriteeriume nad investeeringu otsustamisel rakendavad või milliseid norme ja tegevusjuhendeid nad järgivad.

²⁰ „Sotsiaalne ostmine – juhend sotsiaalsete kaalutluste arvestamiseks riigihankes”, Euroopa Komisjon, 2011.

4.5. Täiustada sotsiaalse ja keskkonna-alase teabe avalikustamise tavasid ettevõtetes

Sotsiaalse ja keskkonna-alase teabe, sh kliimamuutusega seotud teabe avalikustamine aitab kaasata huvirühmi ja tuvastada olulisi jätkusuutlikkusriske. See on ka vastutusmehhanismi oluline osa ja võib kasvatada avalikkuse usaldust ettevõtjate vastu. Selleks et teave vastaks ettevõtjate ja muude huvirühmade vajadustele, peaks see olema asjakohane ning selle kogumine peaks olema kulutasuv.

Mõned liikmesriigid on võtnud kasutusele mittefinantsteabe avalikustamise nõuded, mis lähevad kaugemale ELi õigusaktidega kehtestatud²¹. Võimalik, et erinevad siseriiklikud nõuded tekitavad lisakulutusi ettevõtjatele, kes tegutsevad rohkem kui ühes liikmesriigis.

Järjest rohkem ettevõtjaid avalikustab sotsiaalset ja keskkonna-alast teavet. VKEd edastavad sellist teavet sageli vabatahtlikult ja mitteametlikult. Ühe allika hinnangul avaldavad ligikaudu 2 500 Euroopa äriühingut sotsiaalse vastutuse või säästva arengu alaseid aruandeid, mis asetab ELi maailmas juhtivale kohale²². See arv moodustab ELis tegutsevast 42 000 suurest ettevõttest siiski vaid väikese osa.

Sotsiaalse ja keskkonna-alase teabe avalikustamise kohta on koostatud mitu rahvusvahelist raamistikku, sealhulgas globaalne aruandlusalgatus (GRI). Integreeritud finants- ja mittefinantsteabe aruandlus on komisjonile oluline eesmärk keskpikas ja pikas perspektiivis, mistõttu komisjon jälgib huviga rahvusvahelise integreeritud aruandluse komitee tööd.

Selleks, et tagada ettevõtjatele võrdsed tegutsemisvõimalused nagu ette nähtud ühtse turu aktis, on komisjonil kavas esitada õigusakti ettepanek, mis käsitleb äriühingute sotsiaalse ja keskkonna-alase teabe läbipaistvust kõigis sektorites. Selles ettepanekus kaalutavate erinevate tegutsemisvõimaluste mõjuhindangu koostamine, mis hõlmab ka konkurentsivõime tagamise kontrolli ja nn VKE-testi, on juba käimas. Komisjon töötab välja meetmeid, millega õhutada ettevõtjaid mõõtma ja võrdlema oma keskkonnaalaseid saavutusi ning kasutama selleks ühist olulusringi meetodikat, mida saaks kasutada ka avalikustamiseks.

Kõiki organisatsioone, sealhulgas kodanikuühiskonda ja riigiasutusi, kutsutakse võtma meetmeid oma sotsiaalse ja keskkonna-alase teabe paremaks avalikustamiseks.

4.6. Ettevõtja sotsiaalse vastutuse põhimõtte lõimimine hariduse, koolituse ja teadusuuringute valdkonda

Ettevõtja sotsiaalse vastutuse põhimõtte edasiarendamiseks on vaja uusi oskusi ning samuti väärtushinnangute ja hoiakute muutumist. Liikmesriikidel võiks siinjuures olla tähtis roll – nad võiksid haridusasutusi julgustada, et need võtaksid ettevõtja sotsiaalse vastutuse, säästva arengu ja kodanikuvastutuse teemad asjaomasesse õppekavadesse nii kesk- kui ka kõrghariduses. Euroopa ärikoolidel soovitatakse juhendada ÜRO vastutustundliku juhtimise alase hariduse põhimõtetest.

²¹ Neljas direktiiv raamatupidamise aastaaruannete kohta 2003/51/EÜ nõuab, et ettevõtjad avalikustavad oma aastaaruannetes keskkonnaalast ja töötajaid puudutavat teavet sel määral, mis on vajalik mõistmaks ettevõtte arengut, tulemuslikkust või positsiooni. Kõik liikmesriigid on vabastanud VKEd sellest kohustusest.

²² CorporateRegister.com

Kõrgetasemelised akadeemilised teadusuuringud toetavad ettevõtja sotsiaalse vastutuse põhimõtte juurdumist äritegevusse ja riiklikku poliitikasse. Edasine teadustegevus peaks põhinema kuuendast ja seitsmendast raamprogrammist rahastatud projektide tulemustel. Komisjon otsib võimalusi ettevõtja sotsiaalse vastutuse alaste edasiste teadusuuringute ja uuendustegevuse rahastamiseks ning toetab selle põhimõtte ja asjaomaste suuniste rakendamist teadusuuringutes, mida rahastatakse veel seitsmendast raamprogrammist ning ka jätkuprogrammist Horisont 2020, samuti Euroopa teadusruumi arendamises.

Komisjon kavatseb:

8. jätkata ettevõtja sotsiaalse vastutuse alaste haridus- ja koolitusprogrammide rahalist toetamist ELi elukestva õppe programmi ja programmi „Aktiivsed noored” raames ning alustada 2012. aastal tegevust haridustöötajate ja ettevõtjate teadlikkuse tõstmiseks koostöö tähtsusest sotsiaalse vastutuse valdkonnas.

4.7. Riikliku ja piirkondliku strateegia tähtsustamine ettevõtja sotsiaalse vastutuse põhimõtte rakendamisel

Paljusid ettevõtja sotsiaalse vastutuse põhimõtet toetavaid strateegilisi meetmeid on parem rakendada riiklikul, piirkondlikul ja kohalikul tasandil. Kohalikud ja piirkondlikud asutused on oodatud targalt kasutama ELi struktuurifonde, et edendada ettevõtja sotsiaalse vastutuse põhimõtet, eelkõige VKEde seas, ning looma partnerlussuhteid ettevõtjatega, et tegeleda tõhusamalt selliste küsimustega nagu vaesus ja sotsiaalne kaasatus.

Komisjon kavatseb:

9. luua 2012. aastal ettevõtja sotsiaalse vastutuse põhimõtte rakendamise toetamiseks liikmesriikide vaheline vastastikuste eksperdihinnangute/võrdlevate analüüside mehhanismi.

Komisjon soovitab:

- A liikmesriikidel 2012. aasta keskpaigaks koostada või ajakohastada riiklik tegevuskava või loetelu prioriteetidest, mille eesmärk on edendada ettevõtja sotsiaalse vastutuse põhimõtet toetamaks Euroopa 2020. aasta strateegiat; selles dokumendis tuleks toetuda ettevõtja sotsiaalse vastutuse alal rahvusvaheliselt tunnustatud põhimõtetele ja suunistele ning see peaks valmima käesolevas teatises tõstatatud probleeme arvestades ja ettevõtjaid ning huvirühmi kaasates.

4.8. Ettevõtja sotsiaalse vastutuse põhimõtte suhtes Euroopas ja mujal maailmas väljatöötatud lähenemisviiside parem kooskõlastamine

EL peaks rahvusvahelisel tasandil seisma ettevõtja sotsiaalse vastutuse küsimustes Euroopa huvide eest, kuid samas tagama, et rahvusvaheliselt tunnustatud põhimõtted ja suuniste lülitataks liidu enda vastavatesse tegevuspõhimõtetesse.

4.8.1. Keskendumine rahvusvaheliselt tunnustatud põhimõtetele ja suunistele

Selleks et edendada võrdsemate tegutsemistingimuste loomist, süvendab komisjon koostööd liikmesriikidega, partnerriikidega ja asjaomaste rahvusvaheliste foorumitega, et tõsta rahvusvaheliselt tunnustatud põhimõtete ja suuniste tähtsust ning edendada nende

kokkusobivust. Selline lähenemisviis nõuab, et ELi ettevõtjad asuksid uue jõuga tegutsema nende põhimõtete ja suuniste elluviimise nimel.

OECD juhised on valitsuste soovitusel, mis on suunatud rahvusvahelistele ettevõtetele. Komisjon tervitab nende juhiste järgimist riikide poolt, kes OECDsse ei kuulu. Lisaks valitsuste heakskiidule on juhistes olemas eraldi mehhanismid rakendamiseks ja kaebustega tegelemiseks, kõigis ühinenud riikides rajatud kontaktpunktide võrk, mis võimaldab ettevõtjatel ja huvirühmadel lahendada praktilise loomuga küsimusi, sealhulgas ka vahendamise ja lepitamise teel.

Komisjon kavatseb:

10. jälgida, kuidas üle 1000 töötajaga Euroopa ettevõtteid täidavad enda võetud kohustust võtta oma tegevuses arvesse rahvusvaheliselt tunnustatud põhimõtteid ja suuniseid ettevõtja sotsiaalse vastutuse alal ning samuti sotsiaalse vastutuse ISO 26000 näidisstandardit.

Komisjon soovitab:

- B kõigil suurtel Euroopa ettevõtetel, kui nad töötavad välja oma lähenemisviisi ettevõtja sotsiaalse vastutuse põhimõtte rakendamisele, võtta kohustus saavutada 2014. aastaks vähemalt ühe järgmise põhimõtteid ja suuniseid esitava dokumendi järgimine: ÜRO ülemaailmne kokkulepe (*Global Compact*), OECD juhised rahvusvahelistele ettevõtetele või sotsiaalse vastutuse ISO 26000 näidisstandard;
- C kõigil Euroopas asuvatel rahvusvahelistel ettevõtetel võtta kohustus saavutada 2014. aastaks ILO kolmepoolse rahvusvahelisi ettevõtteid ja sotsiaalpoliitikat käsitleva deklaratsiooni järgimine.

4.8.2. ÜRO äritegevuse ja inimõiguste juhtpõhimõtete²³ rakendamine

Äritegevust ja inimõigusi käsitlevate ELi tegevuspõhimõtete sidususe parandamine on otsustava tähtsusega ülesanne. ÜRO juhtpõhimõtete tõhusam rakendamine aitab paremini saavutada ELi eesmärke eri inimõiguste ja peamiste töönormide vallas, samuti sellistes valdkondades nagu laste töö, vangide sunniviisiline töö, inimkaubandus, sooline võrdõiguslikkus, mittediskrimineerimine, ühinemisvabadus ja kollektiivlääbirääkimiste õigus. Partnerriikides asuvate ettevõtete, ELi delegatsioonide ja kohalike kodanikuühiskonna toimijate, eelkõige inimõiguste kaitse organisatsioonide kaasamise tulemusel suureneb arusaamine raskustest, millega ettevõtteid kokku puutuvad, kui tegutsevad riikides, kes ei täida oma kohustust kaitsta inimõigusi.

Komisjon kavatseb:

11. töötada 2012. aastal koostöös ettevõtjate ja huvirühmadega välja inimõiguste alased juhised paari olulisema tööstussektori ning ka VKEde tarbeks, juhindudes ÜRO juhtpõhimõtetest;

²³ ÜRO juhtpõhimõtteid toetavad kolmele sambale: riigi kohustus järgida inimõigusi; ettevõtjate kohustus järgida inimõigusi; tõhusate õiguskaitsevahendite vajadus.

12. avaldada 2012. aasta lõpuks aruande, mis käsitleb ELi prioriteete ÜRO juhtpõhimõtete rakendamisel; pärast seda avaldada korrapäraselt arenguaruandeid²⁴.

Lisaks komisjon:

D soovib, et kõik Euroopa ettevõtjad kohustuksid ettevõtluses järgima inimõigusi, nagu need on määratletud ÜRO juhtpõhimõtetes;

E kutsub ELi liikmesriike üles koostama 2012. aasta lõpuks riikliku ÜRO juhtpõhimõtete rakenduskava.

4.8.3. *Ettevõtja sotsiaalse vastutuse põhimõtte esiletõstmine suhetes teiste riikide ja piirkondadega*

Rahvusvaheliselt tunnustatud suunised ja põhimõtted ettevõtja sotsiaalse vastutuse vallas kajastavad väärtushinnanguid, mida peaksid jagama riigid, kes soovivad Euroopa Liiduga ühineda. Seetõttu jätkab komisjon nende küsimuste käsitlemist ühinemisprotsessi käigus.

Komisjon edendab ettevõtja sotsiaalse vastutuse põhimõtet oma välispoliitikas. Komisjoni eesmärk on ülemaailmse toetuse ja täiendavate õigusaktide abiga rahvusvaheliselt tunnustatud sotsiaalse vastutuse suuniseid ja põhimõtteid laiemalt levitada, et ELi ettevõtjad saaksid kindlad olla, et nende tegevuse mõju välisriikide majandusele ja ühiskonnale on positiivne. Komisjonil on kavas teha vajalikud õigusakti ettepanekud kaubanduse ja arengukoostöö valdkonnas. Lisaks teeb komisjon sobival juhul ettepaneku lülitada ettevõtja sotsiaalse vastutuse küsimused partnerriikide ja piirkondadega peetavatesse dialoogidesse.

ELi arengupoliitikas tunnustatakse ettevõtja sotsiaalse vastutuse põhimõtte toetamise vajadust²⁵. Sotsiaalsete ja keskkonnastandardite järgimise edendamine annab ELi ettevõtjatele võimaluse paremate juhtimistavade ja kaasava majanduskasvu saavutamiseks arengumaades. Arengupotentsiaali aitavad suurendada ärimudelid, mis on suunatud vaestele tarbijatele, vaestele tootjatele ja vaestele edasimüüjatele. Erasektori kaasamine ja sellest tekkinud sünergia on muutumas üha olulisemaks eesmärgiks ELi arengukoostöös ja ELi reageerimisel loodusõnnetustele ja inimtegevusest tingitud õnnetustele. Ettevõtjad saavad selles valdkonnas palju ära teha töötajate vabatahtliku tegevuse kaudu. Tulevikus loodav Euroopa vabatahtlik humanitaarabikorpus võib olla üheks võimaluseks erasektoriga paremat koostööd teha.

Komisjon kavatseb:

13. otsida võimalusi, kuidas edendada vastutustundlikku ettevõtlust komisjoni uutes poliitilistes algatustes kaasava ja säästva majanduse taastamise ja kasvu tõhustamiseks kolmandates riikides.

²⁴ Siinkohal peetakse silmas Euroopa Komisjoni avaldatud aruandeid väljaspool ELi tegutsevate ELi ettevõtjate suhtes kohaldatava, inimõigusi ja keskkonda reguleeriva õigusliku raamistiku (2010) ning tarneahela vastutustundliku haldamise (2011) kohta.

²⁵ Euroopa konsensus arengupoliitikas, 2005.

5. KOKKUVÕTE

Komisjon teeb koostööd liikmesriikide, ettevõtjate ja muude huvirühmadega, et regulaarselt kontrollida, millised on edusammud, ja ühiselt tehakse ka ettevalmistused nõupidamiseks, mis peaks toimuma enne 2014. aasta keskpaika. Ettevalmistuste käigus avaldab komisjon aruande käesolevas teatises esitatud tegevuskava rakendamise kohta. Selleks on vaja tõhustada koordineerimist ettevõtja sotsiaalset vastutust käsitleva Euroopa huvirühmade foorumi ja liikmesriikide esindajate kõrgetasemelise töörühma vahel. Komisjon esitab 2011. aasta lõpuks vastavasisulise ettepaneku.

Komisjon näeks meelsasti, et käesolevat teatist arutataks nõukogus, Euroopa Parlamendis, Majandus- ja Sotsiaalkomitees, Regioonide Komitees, ettevõtjate hulgas ja muudes huvirühmades ning et osapooled võtaksid käsitletavas valdkonnas ka omapoolseid kohustusi.

Komisjon kutsub Euroopa ärimaailma ja ka finantssektori juhte üles võtma endale enne 2012. aasta keskpaika avalikkuse ees ja täie vastutusega kohustus tagada tihedas koostöös riiklike asutustega ja muude asjaomaste huvirühmadega olukord, et vastutustundliku ettevõtluse põhimõtteid järgitaks oluliselt arvukamates ELi ettevõtetes, ning seadma selleks konkreetsed eesmärgid 2015. ja 2020. aastaks.